

Politechnika Warszawska
Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych

Grafy i sieci
“KP5 - Sprawiedliwe kolorowanie grafu”

Skład grupy:
Anna Kotkowska
Alicja Sowińska

Warszawa 2020

1. Treść zadania projektowego.

Problem kolorowania wierzchołków grafu polega na takim przyporządkowaniu kolorów do wierzchołków grafu, przy którym wierzchołki sąsiednie (połączone krawędzią) mają przypisane różne kolory. Pokolorowanie jest sprawiedliwe jeżeli różnice pomiędzy liczbami wierzchołków pomalowanych poszczególnymi kolorami nie są większe niż 1. W ramach projektu należy opracować algorytm i program do sprawiedliwego kolorowania wierzchołków grafu przy użyciu jak najmniejszej liczby kolorów.

Problem sprawiedliwego kolorowania wierzchołków znajduje zastosowanie przy wyznaczaniu „zrównoważonego” sposobu rozdziału różnych zasobów w harmonogramach, np. przy poszukiwaniu jak najbardziej wyrównanego obciążenia w planach zajęć, wykorzystania sal itp.

2. Język programowania i użyte biblioteki.

Jako język programowania został wybrany Python. Zamierzamy skorzystać z bibliotek: numpy, matplotlib, netxX.

3. Wielkość grafów.

Program będzie obsługiwał dowolne grafy nieskierowane posiadające dowolną liczbę wierzchołków. Zgodnie z sugestią prowadzącego, testy programu przeprowadzone zostaną również dla grafów o liczbie wierzchołków sięgającej minimum setki.

4. Przewidywane sposoby testowania.

Na podstawie artykułu M. Kubale (red.): Modele i metody kolorowania grafów, WNT, 2002 wykorzystane zostaną opisane tam algorytmy aby przedstawić rozwiązania sprawiedliwego kolorowania grafów. Rozwiązania te zostaną porównane z wynikami uzyskanymi przez nasz program.

Z implementacyjnego punktu widzenia wykorzystane zostaną funkcje biblioteki netxx umożliwiające wygenerowanie losowego grafu o zadanej liczbie wierzchołków oraz prawdopodobieństwie wystąpienia krawędzi. Test składać się będzie z licznika iteracji oraz pętli realizującej 30 wywołań programu. Podczas każdej iteracji generowany będzie nowy graf podawany na wejście programu, a jego plik źródłowy z przedrostkiem „generated_” zapisany zostanie w folderze odpowiadającym klasie generowanego grafu wśród plików źródłowych „/res”. W liście „test_result” zapisane zostaną wyrazy „true” oraz „false” oznaczające

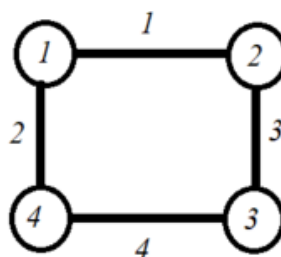
odpowiednio powodzenie oraz niepowodzenie w uzyskaniu sprawiedliwego kolorowania wierzchołków grafu.

5. Szczegółowy opis wejścia programu.

Na wejście programu możliwe jest wczytanie pliku .txt z przykładowym grafem nie pokolorowanym lub wygenerowanie grafu za pomocą generatora z biblioteki netxx.

Struktura pliku wejściowego przedstawiona została poniżej. W linii zapisywane będą odpowiednio wierzchołki które połączone są krawędzią, co oznacza, że w pierwszej linii będą informacje dotyczące pierwszej krawędzi, w drugiej linii drugiej krawędzi itd. Pomiedzy liczbami znajduje się odstęp umożliwiający odróżnienie wierzchołka pierwszego od drugiego np.:

```
1 2  
1 4  
2 3  
3 4
```


Rys.1

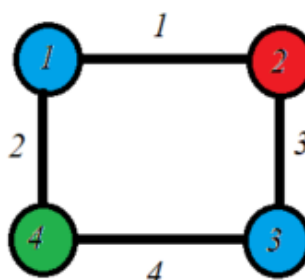
6. Szczegółowy opis wyjścia programu.

Na wyjściu programu otrzymamy plik .txt o nazwie z przedrostkiem „*output_naiwny_final.txt*”, w którym będą znajdowały się informacje na temat pokolorowanych wierzchołków oraz plik z grafem przed ponownym pokolorowaniem tyle że sprawiedliwym, „*output_SmallestLast.txt*”.

Finalnie każdemu wierzchołkowi będzie przypisany kolor. W pierwszej kolumnie będzie znajdować się numer wierzchołka a w kolejnej numer koloru np.:

```
1 kolor: 1  
2 kolor: 2  
3 kolor: 1  
4 kolor: 3
```

gdzie:
1- niebieski
2 - czerwony
3 - zielony

Rys.2

Graf zostanie przedstawiony graficznie za pomocą biblioteka matplotlib oferującej podstawowe narzędzia do rysowania grafów w Python - pyplot. Pliki graficzne w formacie .png z grafem nie pokolorowanym, pokolorowanym zachłannie oraz pokolorowanym sprawiedliwie zostaną zapisane odpowiednio pod nazwą „input_graph.png”, „output_SmallestLast.png” oraz „output_Naiwny_final.png”.

7. Opis algorytmu.

W projekcie w celu wstępnego pokolorowania wierzchołków użyta zostanie metoda *SL (Smallest Last)* opracowana przez Matulę w 1972 r., charakteryzująca się złożonością obliczeniową $O(n+m)$. Metoda ta wykorzystuje algorytm *Zachłannego kolorowania* wierzchołków grafu. W kolejnym kroku, sprawiedliwe kolorowanie wierzchołków zostanie uzyskane przez użycie algorytmu *Naiwny* przedstawionego w [1] o pesymistycznej złożoności rzędu $O(n^4)$.

Ogólna koncepcja algorytmu:

1. Posortuj wierzchołki według nierosnących stopni wierzchołków.
2. Znajdź wierzchołek o minimalnym stopniu.
3. Usuń znaleziony wierzchołek z grafu G .
4. Zapisz usunięty wierzchołek na początku listy.
5. Wróć do punktu 1 i wykonuj do momentu aż graf będzie pusty.
6. Pokoloruj wierzchołki zachłannie rozpoczynając od wierzchołków usuniętych najpóźniej.
7. Zlicz liczbę wystąpień kolorów.
8. Jeśli pokolorowanie niesprawiedliwe, to dla każdego wierzchołka pokolorowanego kolorem o najwyższej liczbie wystąpień sprawdź czy można pokolorować go kolorem o najniższej liczbie wystąpień. Jeśli tak, zrób to.
9. Powtórz kroki 3-4, aż pokolorowanie sprawiedliwe.
10. Jeśli pokolorowanie sprawiedliwe to zwróć pokolorowany graf.

8. Wewnętrzne struktury danych.

- 1) Lista sąsiedztw.

W pliku .txt zadeklarowana zostanie liczba par wierzchołków, czyli liczba linijek do wczytania z pliku. Jedna para to jedna krawędź między wierzchołkami v_i i v_j . Za pomocą algorytmu znajdującego się w bibliotece netX, generowane będą listy sąsiedztw dla zapisanego w pliku grafu G .

- 2) Słownik.

Biblioteka netX daje możliwość zapisu grafów w postaci słownikowej czyli zapisu wierzchołków (bądź krawędzi) wraz z odpowiadającymi im atrybutami. Zgodnie z [6] biblioteka ta generuje też automatycznie macierz sąsiedztw (również w postaci słowników) oraz słownika stopni wierzchołków.

Docelowo w projekcie wykorzystana zostanie macierz sąsiedztw, pozwalająca przez zrzutowanie odpowiednich wierszy na stworzenie list sąsiedztw, oraz wierzchołki w postaci słowników zawierających atrybut 'kolor'.

3) Listy.

Wykorzystane zostaną dwa typy list – pierwsze powstałe ze zrzutowanych na typ „list” słowników oraz listy ‘pomocnicze’ tworzone na początku jako puste listy i stopniowo wypełniane wartościami.

9. Wyniki przeprowadzonych badań.

Testy poprawności działania przedstawionego algorytmu przeprowadzone zostały dla przykładowego grafu wczytanego z pliku „*input.txt*” oraz dla wygenerowanych losowo grafów, w tym dla grafów pełnych, drzew, grafów z samotnymi wierzchołkami itp. Dzięki walidacji na podstawie grafu z samotnym wierzchołkiem wykryta została luka, która jest w pełni naprawiona.

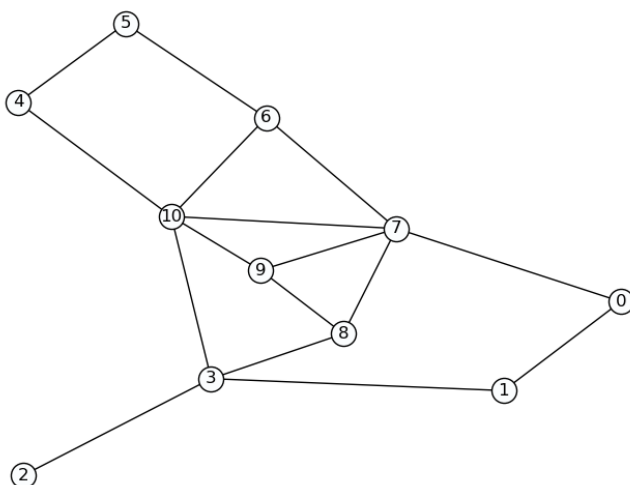
Łącznie wykonano ok. 100 testów (w tym 30 dla losowych grafów pełnych, 30 dla grafów losowych w każdym możliwym aspekcie), przy czym wszystkie testy przebiegły pomyślnie. Wszystkie z pokolorowań okazały się sprawiedliwe, co zostało ocenione na podstawie wyjściowych postaci listy *test_result*.

Poniżej przykład składni *test_result* dla pięciu scenariuszy testowych:

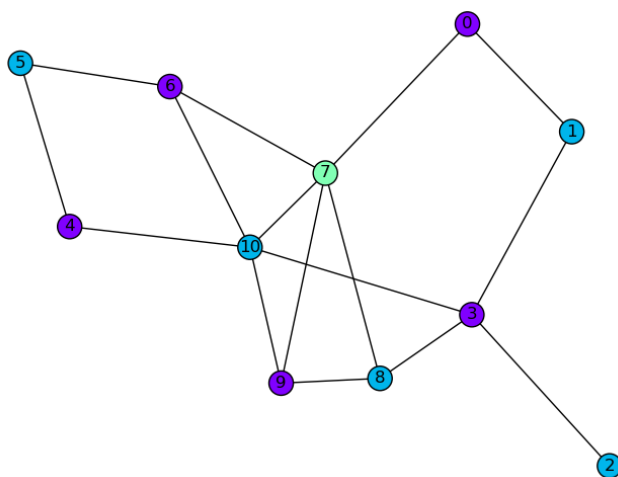
```
['true', 'true', 'true', 'true', 'true']
```

W przypadku pojawienia się wartości ‘false’ przykładowo na trzeciej pozycji, oznaczałoby nie otrzymanie sprawiedliwego kolorowania wierzchołków.

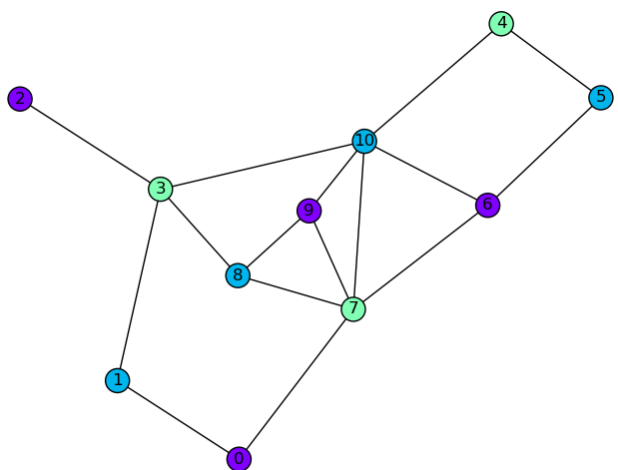
Poniżej przedstawiona została grafika obrazująca trzy etapy kolorowania grafu G – stan nie pokolorowany, stan pokolorowany zachłannie oraz stan pokolorowany sprawiedliwie.

Rys. 3. Graf nie pokolorowany

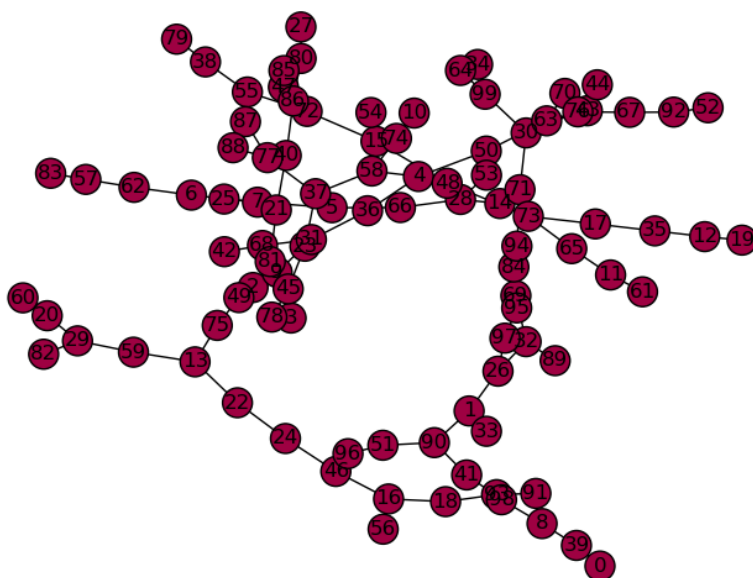
Rys. 4. Graf pokolorowany zachłannie

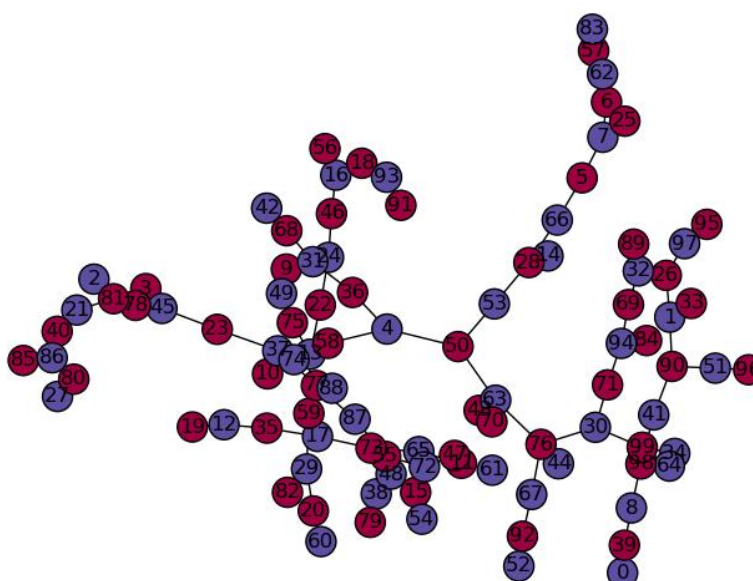
Rys. 5. Graf pokolorowany sprawiedliwie.

Na rys. 5 można zauważyć, że w porównaniu do rys. 4 kolor jasnozielony został przyporządkowany do wierzchołków 4 i 3, tym samym odbierając te wierzchołki kolorowi fioletowemu. Różnica pomiędzy liczbą wystąpień koloru najczęstszego i najrzadszego wynosi teraz nie więcej niż jeden (równo jeden), co jest wymogiem sprawiedliwego pokolorowania wierzchołków grafu.

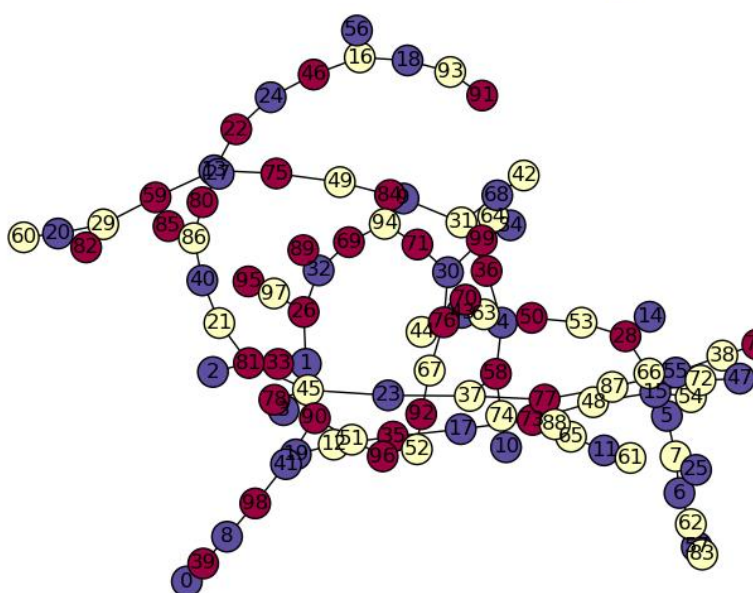
Ciekawy w analizie pozostaje problem kolorowania optymalnego i sprawiedliwego. Kolorowanie optymalne oznacza jak najmniejszą liczbę kolorów potrzebnych do pokolorowania grafu tak by dwa incydentne wierzchołki miały inne kolory. Z badań wyniknęło, że nie zawsze kolorowanie sprawiedliwe jest optymalne. Przykładem jest graf będący drzewem o 100 wierzchołkach przedstawiony poniżej.

Rys. 6 Nie pokolorowany graf drzewo o 100 wierzchołkach.

Rys. 7 Pokolorowany zachłannie graf drzewo o 100 wierzchołkach. Rozwiązanie optymalne (2 kolory).

Rys. 8 Pokolorowany sprawiedliwie graf drzewo o 100 wierzchołkach (3 kolory).

Na przedstawionym przykładzie należy wnioskować, że zaimplementowany algorytm przynajmniej większość grafów nieskierowanych jest w stanie pokolorować sprawiedliwie, jednak nie zawsze kolorowanie to jest optymalne.

Literatura

- [1] M. Kubale (red.): Modele i metody kolorowania grafów cz.1, WNT, 2002.
- [2] K. Pieńkosz: Grafy i sieci (GIS) - wykład: Kolorowanie grafów, 2020
- [3] M. Kubale (red.): Optymalizacja dyskretna. Modele i metody kolorowania grafów, rozdział 4, WNT, Warszawa, 2002.
- [4] <https://zagalski.pl/blog/2015/08/26/jak-otworzyc-plik-i-czytac-kazda-linie-po-kolei-python/>
- [5] https://eduinf.waw.pl/inf/alg/001_search/0142.php
- [6] <https://networkx.github.io/documentation/stable/index.html>